

Heilige Wraak

Politieke thriller

Heilige Wraak

Kroniek van het onafwendbare

Marc Cave

2019

Meer info op marccave.be
Coverontwerp: Brave New Books b.v.
Foto: ©Shutterstock 719150776
ISBN: 978 9402 186 02
NUR 332
©Marc Cave. Alle rechten voorbehouden.

WOORD VOORAF

‘Heilige Wraak’ is een politieke thriller. Het verhaal speelt zich grotendeels af in Vilvoorde, een middelgrote Vlaamse stad. Voor de setting gebruik ik een realistisch, hedendaags kader waarmee ik inspeel op situaties en ontwikkelingen die voor de lezer gemakkelijk herkenbaar zijn. Maar altijd blijft het fictie. Aan de andere kant wil dit niet zeggen, dat je als fictieauteur onbeslagen ten ijs hoeft te komen. Zoals voor mijn andere thrillers (zie www.marccave.be) heb ik ook nu veel tijd aan achtergrondresearch besteed. Het geschreven materiaal dat ik voor ‘Heilige Wraak’ heb geraadpleegd, heb ik in de lijst op de volgende pagina opgenomen.

Naam auteur	Titel	Uitgeverij
Agentschap Integratie en Inburgering Angus, Chris	Welk traject legt een asielzoeker af? Radicalisation and violent extremism	Vlaamse Overheid, 2016 NSW Parliamentary Research Service, 2016
Armstrong, Karen	Islam, geschiedenis van een wereldgodsdienst	De Bezige Bij, 2005
Arngghar, Samir et al. Bové, Lars	European Islam: challenges for public policy and society De geheimen van de staatsveiligheid	CEPS, 2007 Lannoo, 2015
Catherine, Lucas	Van Morendoders tot botsende beschaving	EPO, 2007
Coolsaet, Rik	Jihadi terrorism and the radicalisation challenge	Ashgate, 2011
Dedecker, Jean-Marie Fraih, Hind	Hoofddoek of blinddoek? Undercover in Klein-Marokko	Van Halewyck, 2009 Van Halewyck, 2006
Francken, Theo	Continent zonder grens	Doorbraak, 2018
Hitchens, Christopher	God is niet groot	Meulenhoff, 2008
Jansen, Hans Lunde, Paul	De historische Mohammed Islam: geloof, cultuur, geschiedenis	De Arbeiderspers, 2005 The House of Books, 2002
Maalouf, Amin	Rovers, christenhonden, vrouwenschenkers	Maarten Muntinga, 1986
Mahoud, Samantha et al.	Islamist narratives in ISIS recruitment propaganda	Journal of Inter. Com., Vol. 23, 2017-1 UGent, masterproef, 2015
Musseeuw, Emilie	De weg naar gewelddadig extremisme	
Neumann, Peter Pisoiu, Daniela	Joining Al-Queda Islamic radicalisation in Europe	Routlegde, 2008 Routlegde, 2012
Precht, Tomas	Home grown terrorism and Islamist radicalisation in Europe	Danish Ministry of Justice, 2007
Veiligheid van de Staat	Jaar- en activiteitenverslagen 2010-2017	FOD Justitie, 2011-2018
Veiligheid van de Staat	Salafisme in België, mechanismen en realiteit	FOD Justitie, 2017
Vidino, Lorenzo	Islamism and the West: Europe as a battlefield	Politics, Religion & Ideology, Vol. 10, 2009-2

Marc Cave

Februari 2019

1. Slenterend langs bruggen en wegen

‘Kijk! Da’s een mooie vette!’ Tamir wees naar een eend die traag hun richting kwam uitgezwommen. In het stille, donkere water van de parkvijver trok ze een langzaam uitdijend spoor.

‘Laat ze dichterbij komen. Nog een paar meter...’

Maar de vogel hield in, draaide half en stak plots de glanzende, smaragdgroene kop in het water zodat zijn witte achterlijf met de puntige staartveren verticaal naar boven kwam te staan en de oranje poten zichtbaar werden.

Achmed stampte zijn vriend geamuseerd aan. ‘Wat een zicht... Nu of nooit!’

‘Te laat!’ De eend lag weer plat op het water.

‘Je moet je klaar houden! Misschien doet ie het weer!’

Als op bevel herhaalde het dier de oefening van daarnet, maar nu enkele meter dichterbij het bruggetje waarop de beide jongens stonden. Tamir wees met gestrekte linkerarm naar de vogel, rolde de gladde kei enkele keren in zijn andere hand, mikte net onder de opstaande staartveren en gooide met alle kracht. De steen trof doel, precies op de gewenste plek. Snaterend en wild klapwiekend stooft de eend op. De jongens joelden ze achterna.

‘Jullie moesten zich schamen! Welk plezier vinden jullie erin om een dier zo te molesteren!’ Een oudere heer, steunend op een wandelstok, had enkele meter van hen vandaan halt gehouden en keek hen boos aan.

‘Ach opa... t’ is maar een eend, hé...’ Tamir schokschouderde.

De man keek met een blik vol onbegrip van de een naar de ander, murmelde tussen zijn tanden iets over vreemdelingen, schudde meewarig en vervolgde met slepende tred zijn weg.

‘Bemoei je met je eigen zaken!’ riep Achmed hem bits na. Hij had niet alles verstaan van wat die oude zak had gezegd, maar het woord vreemdelingen had hij duidelijk gehoord. Het was altijd hetzelfde liedje. Hij was in België geboren, sprak even goed Nederlands als zijn blanke klasgenoten, maar werd zoals altijd afgerekend op zijn uiterlijk. Een slungelachtige Marokkaan, pikzwart haar, donkere ogen en lichtbruine huidskleur. ‘Verdomme!’

‘Trek het je niet aan...’ Tamir beantwoordde aan dezelfde omschrijving, met dit verschil dat hij ook nog een bril met brede zwarte plastic montuur en dikke glazen droeg.

Ze draaiden de man de rug toe en hingen weer over de ijzeren brugleuning.

Tamir haalde een volgende kei uit zijn broekzak. Maar er waren geen eenden meer in de buurt. Daarom liet hij hem loodrecht van tussen duim en wijsvinger glippen. Hij maakte een droog plof geluid en produceerde op het water mooie concentrische cirkels. Hij bleef voor zich uit staren.

‘Overmorgen is het gedaan met naar school gaan...’ mijmerde Achmed.

‘Bah... Ik ben blij dat die zever achter de rug is. Maar mijn vader in de winkel helpen... Ik kan mij boeiender zaken inbeelden.’

‘Je vader zal het je niet lastig maken. Jij bent enige zoon. Zijn oogappel. Was die van mij ook maar zo...’

‘Niet vergeten dat ik twee zussen heb,’ glimlachte Tamir scheef. Hij dacht aan de nieuwe Samsung smartphone die hij vorige week had gekregen toen hij voor zijn allerlaatste proefwerk was geslaagd. ‘Ik weet het. Ik mag niet klagen. Maar ik maak me geen illusies. Ik zal mee moeten naar de vroegmarkt. Weet je om welk uur dat opstaan is? Midden in de nacht, man! Iedere dag van de week!’ Hij wreef de laatste kei tussen zijn handen tot hij warm aanvoelde en kieperde hem zo ver als hij kon met een brede zwaai het water in. ‘En jij? Wat heb jij tenslotte beslist? Wat ga jij doen?’

Ze hadden al enkele keren gespeculeerd over hun toekomst. Langer studeren was niet aan de orde. Dat was het enige wat vast stond. Maar verder... De school had hen naar een informatiedag gestuurd en ook was iemand een hele namiddag testen komen afnemen om uit te vissen waarin ze goed waren. Maar dat waren meer lach- en koldersessies dan wat anders geweest. Hoe dan ook, niemand was er wijzer op geworden of had plots het licht gezien.

Achmed liet zich wat dieper over de reling zakken. Wat moest hij zijn beste vriend antwoorden? Dat hij zich al enkele keren was gaan aanbieden, maar dat de concurrentie groot was? Te groot? Voor mensen met een diploma beroepsonderwijs gingen de deuren niet wijd open. Toch niet voor gekleurde jongens zonder de minste ervaring zoals hij. ‘Ik heb me ingeschreven als

werkzoekende...' Hij ging op zijn buik met zijn volle gewicht op de balustrade hangen zodat zijn voeten de grond niet meer raakten, en schommelde heen en weer.

Tamir keek hem geringschattend aan. 'Wow! Dan krijg je straks iedere maand wel 500 euro!'

'Hoeveel gaat je vader je betalen! 10.000 euro? Een miljoen?'

'Niet zeveren. Als ik voor hem werk, krijg ik de baan van Ben Ali, zijn hulpje. Die wordt gegarandeerd ontslagen. Hij verdient zo'n 1.200 euro. Dus dat zal ook wel mijn salaris zijn. En misschien nog iets extra onder tafel.'

'Jij bent zijn zoon. Reken daar maar niet op...'

Ze zwegen. De laatste dagen, nu de examens voorbij waren, naarmate 30 juni dichterbij kwam en de schooldeuren definitief achter hen zouden dichtvallen, daagde het meer en meer dat er heel andere tijden aanbraken. Samen optrekken, op een woensdagnamiddag een bioscoopje meepikken of naar de sportclub gaan... Het zag er niet naar uit dat ze voor die dingen nog veel tijd zouden hebben. En op hun ouders moesten ze niet rekenen. Die hadden hen al duizend keer duidelijk gemaakt dat de leuke jaren voorbij waren. Ze moesten financieel nu maar hun streng trekken. Op eigen benen staan. Een stuk van hun inkomen afdragen als tussenkomst voor kost en inwoon... Dat hadden ze de laatste tijd tot vervelens toe moeten aanhoren.

'Kom. We zijn hier weg. Geen zin in een snelle hap in de Quick? Of in een spelletje Battlefield bij mij thuis?'

‘Je denkt toch niet dat je mij opnieuw kunt verslaan?’, jende Tamir.

‘Hoop doet leven, zeg ik maar...’ Nadenken over de dag van morgen, maakte niet vrolijk.

Net toen ze het park uitliepen en de Koepoortstraat opwandelden, liepen ze Rachid tegen het lijf. Een klasgenoot, maar ook niet meer dan dat.

‘Ha! De gasten!’

‘Hé, Rachid!’

‘De eendjes gaan voederen?’ Rachid Sumbul was de held van de ene helft van de klas, terwijl de andere hem meed. Een klas die grotendeels bruin kleurde. Achmed en Tamir hoorden tot de tweede groep. Rachids oudere broer was de rechterhand van de imam. Als secretaris van de Annasr moskee bepaalde hij grotendeels diens agenda. Op goede voet staan met Rachid was nuttig: geloofszaken konden snel en in der minne worden geregeld. Maar voor anderen zoals Tamir en Achmed was die connectie net gevaarlijk. Hoewel ze van zichzelf vonden dat ze goede moslims waren, konden ze onmogelijk voorbeeldige moslims worden genoemd. Soms - bijvoorbeeld op een hete zomerdag - was een schuimend pintje niet te weerstaan en voor de verplichte Koran lessen op zaterdagmorgen, worstelden ze al te vaak met onverklaarbare medische problemen die vroeg op de dag even snel verschenen als ze in de namiddag waren

vergeten. Te dicht in Rachids nabijheid verkeren, kon de imam alarmeren. Dat was voor niets nodig.

Tamir negeerde de denigrerende opmerking. Die bullebak van antwoord dienen, was net waar die op hoopte. Maar hij moest iets terugzeggen. 'Wat ben jij van plan? Volgende week zit de school erop.' Het einde van de verplichte schooljaren, hield iedereen bezig.

'Dat is geen dag te vroeg. Eindelijk begint het echte leven!' Rachid streek zich over zijn kort geknipte, zwarte ringbaard. Hij was lang en slank, bijna mager, en had een scherpe kin.

'Goed voor jou. Voor ons is het werken geblazen.'

'Oh! Voor mij ook, hoor! Het is niet voor niets dat ik automechaniek heb gevolgd. Op 1 juli start ik in de garage van een kennis van mijn broer. Iemand die hier auto's opkoopt om te exporteren naar het Midden-Oosten, naar Libanon en zo.'

'En jij moet die dan opfrissen? Is dat het? De chassisnummers wegvijlen en er andere in kloppen?' Achmed kende dat handeltje maar al te goed. Zijn vader verdiende regelmatig een mooie cent bij door dergelijke wagens naar Marseille te rijden. Export vanuit Antwerpen gaf teveel problemen. In de Franse haven waren er geloofsbroeders-douanebeambten die mits een kleine vergoeding een oogje dicht knepen.

'Je kletst maar wat! Straks heb ik een goede baan, terwijl jij, Tamir, het hulpje van je vader bent en jij, Achmed, nog helemaal nergens staat. Salut, broeders!'

Hij maakte aanstalten om zijn weg verder te zetten, maar deed dat niet. 'Zouden jullie zich als echte moslims gedragen, dan zag jullie toekomst er helemaal anders uit!' Zijn woorden hadden iets onheilspellend, vooral omdat zijn ogen hun vriendelijke blik plots kwijt waren. Hij keek hen doordringend aan. Beide kameraden voelden er niets voor om dat onderwerp uit te diepen. Zonder nog een woord te zeggen, vervolgden ze hun weg.

2. Mijn eerste werkdag

‘Gaat u alstublieft zitten, juffrouw Willems. Of mag ik Fientje zeggen? We doen hier niet formeel. Dat past niet bij ons werk.’

Ik schud de uitgestoken hand die slap en wat klam aanvoelt en ga kaarsrecht met de benen over elkaar in de aangewezen stoel zitten. ‘Fientje is oké’, antwoord ik. Ik heb er niets op tegen dat hij me bij mijn voornaam aanspreekt. Maar wil dat tegelijkertijd zeggen dat ik hem Peter mag noemen?

‘Kop koffie? Melk, suiker?’

Drie keer schud ik neen. Ik lust geen koffie ‘Een glas water is prima. Plat alstublieft. En het hoeft niet koud te zijn.’

Hij knikt, staat op, verdwijnt uit de kamer en komt een paar minuten later terug met in de ene hand een plastic beker dampende koffie en in de andere een glas water. Intussen is me het slordige interieur van zijn kantoor opgevallen. De deuren van een olijfgroengelakte metalen hoge kast staan halfopen; een overvol hangkassament waar gekleurde mappen schijnbaar willekeurig zijn in terecht gekomen, doet me fronsend wegstaren. Peter Desmedt is niet de meest nauwgezette, ordelijke persoon. Als om dit verder te onderstrepen, valt mijn blik op een kadertje op zijn werktafel met een vakantiefoto van een vrouw, een jongen en een meisje; zijn gezin, natuurlijk. Maar dat lijstje torent hoog op een wankele stapel beige, rood, groen en lichtblauw gekleurde dunne kaften. Twee overvolle IN en OUT plastic bakken op de andere hoek completeren het

chaotische plaatje. Toen hij me enkele maanden geleden in het kader van mijn sollicitatie interviewde, was dat in een kil en clean vergaderzaaltje.

‘Het keukentje is hier schuin rechtover. Jij deelt een kantoor met Joris. Joris Van de Plas, je collega. Wat verder de gang op. Straks maak je met hem en met je andere collega’s kennis.’ Niet zonder moeite vindt hij een plekje voor mijn glas, gaat zitten en nipt aan de dampende koffie.

Terwijl ik een slok water neem, taxeer ik hem onopvallend. Bij onze vorige ontmoeting was ik teveel stresskip en teveel bezig met mezelf om dat te doen. Het enige wat ik toen wilde was een goede indruk maken en zijn vragen vlot beantwoorden. Peter Desmedt is de verantwoordelijke van een team straathoekwerkers, integratieambtenaren, in het jargon. Hij is een wat aparte figuur. Op de eerste plaats is hij een vat vol zenuwen. Zelfs terwijl hij koffie slurpt, wiebelt hij op zijn stoel en beweegt zijn andere hand zenuwachtig op het blad van de bureautafel. Hij is niet groot, ik schat zo’n 1m65, heeft een veeleer ronde kop met plat gekamd, kort geknipt zwart haar en een neus, die breder is dan lang. Dat samen met handen als kolenscheppen, geeft hem het aanzien van een uit de kluiten gewassen boskabouter, waarvan de proporties niet kloppen. Een scheve grijns speelt om mijn mondhoeken als ik me hem voorstel in gesprek met de aan lager wal geraakte, zwaarlijvige bokser - een echte reus - die ik tijdens een van mijn stages heb

ontmoet. Hij merkt het, zet de koffie abrupt neer tussen het toetsenbord en het scherm van zijn PC, en kijkt me monkelend aan. 'Daar hou ik van! Er is geen enkele reden om niet iedere dag met een brede glimlach te beginnen.'

'Ach, de zon, schijnt, het is mijn eerste werkdag... u weet wel,' antwoord ik betrap.

'Maar zeg toch Peter. Ik zei het al. Formalisme hoeft niet. Fientje, Joris, Peter en nog een aantal anderen waarmee je straks kennis maakt... een ploeg die iedere uitdaging aankan!' Hij geeft een kort lachje ten beste, dat ik cynisch vind klinken, en grijpt opnieuw naar zijn kop koffie. Omdat ik niet weet wat te antwoorden, slurp ik stil van het water. Alleszins weet ik nu ook dat ik hem bij zijn voornaam mag noemen.

'Onze dienst Integratie is klein, maar wij maken deel uit van een groter geheel waarin iedereen zijn steentje bijdraagt. Vilvoorde is Antwerpen of Brussel niet... Maar zoals je weet, worstelt onze stad met talloze problemen, terwijl de middelen beperkt zijn. Er zijn veel inwijkelingen, tot voor enkele jaren trokken geradicaliseerde moslims naar Syrië, de jeugdwerkloosheid is hier groot... Kortom niet alleen wij, maar alle stadsdiensten en het OCMW staan permanent onder grote druk.'

Dat weet ik allemaal. Een van de redenen dat ik voor deze baan heb gesolliciteerd, is Hans Bonte. Nu is hij burgemeester van Vilvoorde, maar in zijn jonge jaren was hij straatwerker. In Molenbeek dan nog, volgens velen zowat het epicentrum van de integratieproblematiek, niet alleen in België, maar tot ver

daarbuiten. Bonte heeft Vilvoorde op de kaart gezet als een stad waar de problemen worden aangepakt, niet onder de mat geveegd. Met veel enthousiasme wil ik daartoe mijn steentje bijdragen.

Terwijl hij in zijn bureaustoel van links naar rechts en terug schommelt, wrijft hij zenuwachtig en steeds opnieuw de handen over elkaar alsof hij klei aan het zacht maken is. 'Eerst en vooral wil ik je het algemene kader schetsen. Vilvoorde groeit sterk, vooral door immigratie. Vanuit Brussel, maar ook van ver daarbuiten. Die toevloed leidt tot heel wat problemen. Alle stadsdiensten werken nauw samen en iedere dag boeken we successen en succesjes, al wil dat spijtig genoeg niet zeggen dat we de situatie onder controle hebben.' Hij kijkt me enkele tellen intens aan. 'Je hebt recht op de waarheid... Eerlijk gezegd, ik vind dat we erop achteruit gaan. Het is zoals wandelen in de modder. Je schoenen worden er in vastgezogen. En als je niet oplet, ben je ze plots kwijt en moet je verder op blote voeten met het gevaar dat je in glas trapt. Zo voelt het aan, zeker wanneer weer een lading nieuwkomers bij ons terechtkomt.'

Ik frons, het startschot voor hem om verder te gaan.

'Vilvoorde is een stad van pakweg 45.000 inwoners. Er wonen hier tientallen nationaliteiten. De Stadsdiensten moeten er voor zorgen dat al die mensen zich hier thuis voelen. Maar telkens we wat vooruitgang boeken, krijgen we vanuit Brussel een nieuwe bus inwijkelingen cadeau en zijn we terug bij het vakje start. Zodat het hele circus opnieuw kan beginnen.' Hij houdt op met

schommelen, drinkt de rest van zijn koffie op en mikt het bekertje met een geoeffend gebaar in de halfvolle papiermand. Enkele koffiedruppels komen op de lichtgrijs gemarmerde linoleum vloerbedekking terecht. Hij merkt het niet.

Ik knik. Voor iedereen die van dichtbij of veraf ook maar iets heeft te maken met maatschappelijke integratie, is dat geen nieuws.

‘En dat is maar een deel van het verhaal,’ gaat Desmedt vol vuur verder, ‘Mensen die hier al lang wonen, waarvan we dachten dat ze prima geïntegreerd zijn, blijken plots radicaal gedrag te vertonen. Herinner je de Syriëgangers. Pas op! Dan spreek ik niet alleen over volwassenen, maar ook over jongeren, tot kinderen toe. Soms niet ouder dan tien, twaalf jaar!’ Hij gebaart naar het raam dat op een kier staat. ‘Je hebt er geen idee van wat er zich achter die gevels allemaal afspeelt. Internet is een mooie zaak, maar je vindt er allerlei op. De smerigste praat, tips en trucs om weet ik veel wat allemaal te maken, ‘fake’ nieuws, vervalsing van de werkelijkheid... Het is zo frustrerend,’ besluit hij plots en ineens moedeloos.

Al van voor ik solliciteerde, wist ik ongeveer wat me te wachten stond, maar de monoloog van mijn baas - en dan nog op mijn eerste werkdag - zorgt voor meer ontzuivering dan me lief is. Tuurlijk dat de mooie woorden uit de functieomschrijving niet meer dan mooie woorden zijn. Termen als ‘kwaliteitsvol en menswaardig bestaan’, ‘inclusieve benadering’ en ‘rechtvaardiger maatschappelijke verhoudingen’ klinken fraai,

maar enkele harde stages hebben mij doen beseffen dat de werkelijkheid heel wat minder begeistertend is. Maar moet hij me daarom zo hard aanpakken? Op mijn eerste werkdag?

‘Als je me uitlegt wat van mij wordt verwacht, zal ik graag...’

Hij onderbreekt me met een vermoeid gebaar. Het is of hij al zijn energie in het betoog van daarnet heeft opgebruikt. ‘Meisje, ik weet heus wel dat je staat te popelen om je kunsten te vertonen. En - geen angst - je mag morgen samen met Joris al de baan op. Maar...’ Hij aarzelt alsof hij zich afvraagt of hij er wel goed aan doet dit nu te zeggen. ‘Er zijn een aantal dingen je moet weten. Concrete zaken. Zo niet, ga je de komende weken zwaar op de bek...’

‘Ik ben hier om te leren,’ reageer ik voorzichtig.

‘Leren zul je, dat kan ik je verzekeren,’ repliceert hij gevat. ‘Meer dan je lief is.’

‘Wat bedoelt u?’ Ongewild heb ik opnieuw de beleefdheidsvorm gebruikt. Dat een sociale werker soms in vervelende situaties terecht komt, dat heb ik tijdens mijn stages meer dan eens ondervonden. Ik heb me daar altijd prima uit gered.

‘Eerst en vooral, moet ik je een aantal kledingadviezen geven.’

Ik voel bijna fysiek hoe zijn ogen nauwkeurig opnemen wat ik draag. Dat is niet iets wat me verbaast. Ik weet van mezelf dat ik niet lelijk ben. Ik bedoel, ik ben geen schoonheidskoningin, maar ik mag gezien worden. Niet te groot of te klein. Mijn gezicht is niet buiten proportie, ik heb donkerbruin licht krullend haar en voor het overige heb ik alles in de juiste maat en op de juiste

plaats. Dat mannen me soms onbeschaamd aankijken, ben ik gewoon. Maar dat mijn nieuwe baas zich bij de eerste de beste gelegenheid daartoe verlaagt, vind ik ronduit schandalig. Ik wil hem scherp terecht wijzen, maar hij is me te vlug af.

‘Ik excuseer me voor wat ik nu ga zeggen, maar de realiteit is wat ze is...’

Hij wiebelt weerom in zijn stoel en weet met zijn handen geen blijf. Voor het eerst merk ik, zonder verrassing, dat hij op zijn nagels bijt.

‘Waar jij straks terecht komt, dat is in de stationsbuurt en alle straten en straatjes eromheen. Niet meteen de mooiste Vilvoordse wijken.’

‘In villa’s wonen doorgaans geen sukkelaars,’ onderbreek ik hem droog. Wie denkt hij wel dat ik ben?

Hij glimlacht, maar zijn ogen kijken me koel aan. ‘Veel mensen die in die buurt wonen, worstelen op de een of andere manier met problemen. Sommigen zijn nog niet lang in België en verbazen zich over onze gebruiken, over onze manier van leven... Die mensen spreken geen Nederlands, als ze het ooit al zullen leren,’ voegt hij er moedeloos aan toe. ‘Daarom: een van je grootste uitdagingen is je verstaanbaar te maken. Communicatie’ - hij spreekt het woord gemaakt traag uit; hij spelt het bijna - ‘staat centraal in alles wat we doen. Zonder écht contact met die mensen, zijn we gedoemd om te mislukken. Begrijp je?’ Nu houdt hij zijn hoofd wat schuin en begint met

hervonden energie op zijn bureaustoel te schommelen. Ik word er verduiveld zelf zenuwachtig van.

‘Ik woon in Peutie. Ik kan me goed in het Frans en Engels uitdrukken.’

‘Spijtig dat je geen Arabisch kent’, grimlacht hij. ‘Dat zou pas handig zijn.’

Ik negeer zijn antwoord. ‘Je hebt een opmerking over de manier waarop ik me kleed?’

‘Ja. Je moet mensen die in soms uitermate moeilijke omstandigheden tot hier zijn geraakt, die vaak gevluht zijn voor oorlog en geweld, niet nog meer bruuskeren. Wat je vandaag hebt aangetrokken, rokje en openvallende blouse, zijn heel mooi en getuigen van goede smaak. Maar... als je een huisbezoek aflegt is het beter te kiezen voor een broek - een jeans of zo - en een hemd met lange mouwen dat nauw sluit aan de hals. Toch als je naar een moslim gezin moet dat hier nog niet lang geleden is aanbeland. Of aangespoeld, dat beschrijft hun situatie beter.’

Ik ontspan. Daarom heeft hij me daarnet van kop tot teen bestudeerd. Zijn suggestie verbaast me niet. Keer op keer is me tijdens mijn studie op het hart gedrukt respect te betonen voor andere culturen, voor andere gebruiken. Geen minijurk of topje dragen, maken daar deel van uit.

‘Niet dat je uitsluitend met moslims te maken krijgt,’ herneemt Desmedt. ‘Integratie in onze samenleving heeft ook betrekking op iedereen die op de een of andere manier achter is gesteld.’

Maar het overgrote deel van je dossiers zal op moslims betrekking hebben. Zo liggen de zaken nu eenmaal.'

Ik knik dat ik het begrijp. 'Dus morgen ga ik op huisbezoek?'

'Dat is de bedoeling. Ik stel je straks voor aan Joris Van de Plas. Hij brengt je verder op de hoogte. Morgenvoormiddag werken jullie twee bezoeken af. In de namiddag volgen er nog twee, maar die doe jij alleen. Niks bijzonders, papieren bezorgen. Het is niet meer dan een begin. Ik zei het al: we zijn een klein team en de problemen die op ons afkomen zijn enorm.' Hij kijkt me ineens bloedserieus aan. 'Zonder enthousiasme, veel goede wil en een rotsvast vertrouwen in onze aanpak, red je het niet.' Hij wacht enkele tellen. 'Maar ik heb alle vertrouwen in jou.'

3. Import van gedroogd fruit en noten

Dan Meijer trok de donkerblauw gelakte dubbele deur van de statige herenwoning op de Stationlei achter zich dicht. Hij keek argwanend naar de lucht en besloot opnieuw dat hij er goed aan had gedaan zijn regenscherm mee te nemen. Na de voorbije dagen met aangenaam warm weer, kwam midden september de herfst voor een eerste keer aankloppen. Het waaide stevig en wolken schoven in rap tempo voorbij. Later op de dag was regen voorspeld. Hij voelde of de deur stevig in het slot zat. De laatste jaren was de buurt er niet op vooruit gegaan. De stad deed wat ze kon - de Stationlei was heraangelegd en ze hadden om de twintig meter boompjes geplant - maar de ellende kwam van de straten rondom. Alsof de Stationlei schorremorrie aantrok. Volk van laag allooi dat het om god weet welke reden plezierig vond om hier te komen rondlummelen en voorbijgangers lastig te vallen. En dan was er het station zelf. Met de regelmaat van een klok spuwde dat Brusselse jongelui uit, moslims natuurlijk, die hier in Vilvoorde vertier zochten. Je vroeg je af waarom Molenbeek of Vorst niet goed genoeg waren... Meijer zuchtte. Hij verkoos met voorsprong een minder mooi aangelegde Stationlei, maar dan zonder die vreemdelingen en de overlast die ze ieder weldenkend mens bezorgden.

De wandeling naar de Trooststraat waar zijn kantoor annex magazijn zich bevonden, duurde nog geen tien minuten. De

Witherenstraat helemaal doorlopen, de Leuvensestraat oversteken en hij was er. Vroeger, bij slecht weer, nam hij de auto. Maar nu ook die straten waren heraangelegd en voor een deel autovrij gemaakt, was dat geen optie meer. Eerst vond hij dat ergerlijk, maar na enkele weken begon hij van die wandeling te genieten. Zo zie je maar... Wat hij zijn kantoor en magazijn noemde, was niet meer dan een hoge loods met golfplaten dak van twintig meter diep en bijna tien breed, afgesloten door een grote poort en beveiligd met een zwaar hangslot. Achterin had hij met rekken een bureelruimte afgebakend, waarin hij zijn werktafel had opgesteld, samen met twee donkerbruine metalen roldeurkasten, een kapstok en enkele bezoekersstoelen. Op de tafel stonden naast een vast telefoontoestel en een niet meer zo jonge PC, een HP deskjet printer en een overjaars faxapparaat. Een kluwen van elektrische snoeren, verlengdraden en koppelingen, leidde naar een grauwwitte stekkerdoos met vier contacten en vandaar naar een aansluiting in de muur. Telkens hij die toestellen opstartte en naar het spinrag en de stofproppen op die dradenwinkel keek, voelde Meijer verbazing en ontzag dat alles functioneerde. Het had iets magisch, vond hij, toch voor iemand als hij die geen bal verstand had van al die technische poeha.

Terwijl hij naar zijn sleutelbos zocht om het hangslot open te maken, las hij zoals altijd de door de zon en regen gebleekte tekst op het rechter deel van de zware houten poort. "Meijer en

zoon, bvba, import van gedroogd fruit en noten”. Intussen was het een eeuwigheid geleden dat die paar zinnen daar stonden en het was overduidelijk dat de poort dringend een opknapbeurt nodig had. Het hout onderaan was aan het rotten en begon te rafelen; hij kon zich niet permitteren dat knaagdieren vrije toegang kregen tot zijn magazijn. Al wist hij dat hij op dat vlak geen illusies moest koesteren. Te oordelen naar verpakkingen die soms waren kapotgebeten en keutels die hij nu en dan op de betonnen vloer aantrof, was het daarvoor al te laat. Hij mocht nog zoveel poetsen als hij wilde, vallen zetten, gif strooien, maar dat ongedierte bleef maar komen. Hij beseftte dat hij dringend een beroep moest doen op professionals om hem van die problemen te verlossen - zo niet riskeerde hij grote problemen met de wareninspectie - maar daarvoor had hij geen geld. Daarvoor liepen de zaken te slecht. Daarom dat hij die poort niet kon laten herstellen.

Toen zijn vader nog leefde - hij was de zoon in “Meijer en zoon” - was alles anders. Toen bezaten ze een pakhuis met verdieping en laadkade annex kantoorruimte, langs de Schaarbeeklei. Meijer en zoon leverde aan grootwarenhuizen en aan ontelbare bakkerijen en kruidenierszaken. Dat waren de gouden jaren, de jaren waarin zijn ouders het huis op de Stationlei hadden gekocht, zonder zelfs een lening hoeven aan te gaan. Dat alles veranderde van de ene dag op de andere. Hij was net achtentwintig geworden, toen pa een hartaanval nauwelijks

overleefde. Eerst leek alles weer goed te komen, maar een tweede - enkele weken later - maakte op 58 jaar een einde aan diens leven. Het was alsof zijn moeder die dag ook stierf. Voordien, toen hij samen met zijn vader onderweg was om klanten te bezoeken, gaf zij niet alleen de twee bedienden leiding, voerde ze de administratie en zorgde ze ervoor dat alle klanten tijdig betaalden, maar ze bestierde ook met strenge hand het huishouden. Plots was dat alles voorbij. Na de begrafenis van zijn vader op het Schoonselhof, de Joodse begraafplaats bij Antwerpen en de zevendaagse rouw, de *sjivve*, probeerde hij de zaak zo goed en zo kwaad mogelijk verder te zetten. Maar zijn moeder kwijnde weg. Ze bleef rouwen, kwam het huis niet meer uit, at nauwelijks... Iedere interesse voor de importhandel was verdwenen. Het was zo erg gesteld, dat hijzelf de meid instructies moest geven. Klanten morden. Na enkele maanden en bestellingen die hopeloos in het honderd liepen, haakten er eerst enkele af, dan steeds meer. Maar de grote klap kwam exact één jaar na de begrafenis van zijn vader. Zijn moeder pleegde zelfmoord. In bad, had ze zich met zijn vaders antieke scheermes met ingelegd ivoren lemmeet de beide polsen doorgesneden. Liggend in de kuip gevuld met water en haar eigen bloed, krijtwit en zonder een afscheidsbrief achter te laten, had de meid haar uren later gevonden. De complete ontreddering die hem en de familie toen overviel, was niet te beschrijven. Eerst en vooral was er de grote twijfel over het heil van zijn moeder: de ziel van een Jood die zichzelf doodt, kan

geen rust vinden. Tegen iedereen die het horen wilde, hadden ze verklaard dat ze geestesziek was geworden, dat ze door het plotse overlijden van haar man haar verstand had verloren. Dat was niet helemaal gelogen, maar omdat ze daarover voordien niets hadden gezegd, geloofde niemand dat verhaal. Maar tenslotte was die moeilijke tijd voorbij en had hij zich goedschiks, kwaadschiks op het drijvend houden van de zaak gestort. Spijtig genoeg had hij niet het zakentalent van zijn vader, noch het organisatie- en doorzettingsvermogen van zijn moeder. Nog meer klanten haakten af. Bovendien maakten leveranciers het hem lastig. Ze vroegen om prefinanciering en waren niet langer bereid hem de beste prijzen te garanderen. Het gevolg was dat hij eerst de jongste bediende moest ontslaan, dan de tweede, tenslotte de meid. Desondanks bleef zijn boekhouder zeuren dat de verliezen zich opstapelden, dat hij boven zijn stand leefde. Uiteindelijk zag hij zich gedwongen om met pijn in het hart het goedgelegen pakhuis aan de Schaarbeeklei te verkopen.

Dat alles was straks dertig jaar geleden. Vandaag had hij er vrede mee dat zijn klantenkring beperkt bleef tot een vijftigtal kruidenierszaken en bakkerijen. Gedroogd fruit importeerde hij niet meer, alleen noten. Daarvoor hield hij nog drie leveranciers over: een in Tunesië voor amandelen die vooral door bakkers werden gebruikt, een in Vietnam voor cashewnoten en een in India voor de rest, vooral hazelnoten en pinda's. Dan Meijer was

niet fier op zichzelf - hij twijfelde er niet aan dat zijn ouders hem een mislukkeling zouden noemen - maar hij had vrede met zijn lot. Na de zelfmoord van zijn moeder en de schande daarvan die hoe dan ook op heel de familie afstraalde, had het meisje met wie hij toen verkering had hem de bons gegeven. Nadien volgden nog enkele pogingen van een tante om een geschikte levensgezellin voor hem te vinden, maar die waren op niets uitgedraaid. Snel had hij zich daarbij neergelegd, helemaal bezig met de strijd om de importzaak te redden. Vandaag woonde hij alleen in het grote huis aan de Stationlei, huurde hij voor een appel en een ei de vervallen loods in de Trooststraat en deed hij wat nodig was om zijn huidige cliënteel te behouden. Soms wenste hij dat hij met pensioen kon. Zo lang was dat niet meer. Maar de harde werkelijkheid haalde hem zoals altijd snel van die wolk. Spaargeld had hij niet en iedereen weet dat een zelfstandigenpensioen nauwelijks volstaat om te overleven. Met pensioen gaan, betekende dat hij het ouderlijke huis op de Stationlei zou moeten verkopen. Dat was een hoogst onaangenaam vooruitzicht. Dat wilde hij zo lang mogelijk uitstellen.

Hij zette zich achter zijn bureau, knipte de PC aan, tikte ongeduldig op het namaakhouten tafelblad tot het overjaarse Windows XP was opgestart en opende Outlook. Dat was dagelijkse routine: zien of er goederen in Antwerpen waren aangekomen die moesten worden uitgeklaard en of klanten

nieuwe bestellingen hadden geplaatst. Vooral warme bakkers verrasten soms. Die konden midden in de nacht plots tot de vaststelling komen dat hun voorraad amandelen zo laag werd dat de marsepeinproductie in het gedrang dreigde te komen. Die bestellingen vond hij dan 's morgens in zijn *inbox*. Maar er was niets; slechts de gebruikelijke spam. Hij sloot Outlook en staarde naar het nu grotendeels lege opstartscherm waarin hij zijn gezicht weerspiegeld zag. Een oudere man, diepe rimpels in het voorhoofd, een scherpe neus, een grijze stoppelbaard - hij had zich vanmorgen niet geschoren - een fletse teint... het geheel omkaderd door kort geknipt wit haar met hier en daar nog een grijze sliert ertussen, als een laatste herinnering aan vroegere, betere dagen. Hij baalde. Veel had hij vandaag opnieuw niet om handen. Hij opende Explorer en surfte naar enkele nieuwssites. Eerst naar die van Het Laatste Nieuws, dan De Morgen, ten slotte De Standaard. Israël was voorpaginanieuws. Netanyahu wilde opnieuw enkele nederzettingen bijbouwen in wat de drie kranten bezet Palestijns gebied noemden. Zoals gewoonlijk was Israël schuldig aan alles en nog wat, terwijl die lieve Palestijnen als de grootste verschoppelingen op aarde werden afgeschilderd. Dan Meijer grinnikte stil. Hij was absoluut geen extremist, maar het was altijd krek van hetzelfde: de Joden waren de slechteriken, de anderen doetjes. Hij begreep dat niet. Hoe konden journalisten, die gestudeerd hebben, die verondersteld worden de geschiedenis te kennen, zo de waarheid geweld aandoen? Palestijnen dat waren Hezbollah,

Hamas, Fatah en Al Qaida, of hoe de laatste lichter extremisten zich ook noemde. Allemaal gepatenteerde terroristen en regelrechte moordenaars die hun eigen vrouwen en kinderen als schild gebruikten om daarna met een stem kapot van verdriet te verklaren dat de Israëli's onschuldige mensen ombrachten... Hij klikte de site van De Standaard weg en greep in de rolkast achter hem naar de map met uitgaande facturen. Hij had zich vanmorgen tijdens de wandeling naar kantoor voorgenomen de klanten te bellen die achter stonden met betalen. Maar nog terwijl hij de eerste factuur overliep, dansten zijn gedachten een andere richting uit. De minimale energie nodig om de dag op een normale manier te beginnen, was er vandaag simpelweg niet. Hij sloot de ogen en ademde diep uit. Hij had genoeg van alles. Van zichzelf, van de deprimerende omgeving die zijn werkplek was, van de valse berichtgeving die hem dieper raakte dan hij wilde toegeven. Van de hele wereld. Hij was geen diepgelovig man, hij was een liberale Jood, maar de laatste tijd speelden gedachten over wie hij eigenlijk was, over de dood van zijn ouders - op de eerste plaats die van zijn moeder - almaar meer op. Hij beseftte goed genoeg dat hij een eenzaat was die nauwelijks contact had met zijn geloofsgenoten. Het was inmiddels jaren geleden dat de rabbijn van de synagoge van Schaarbeek na aandringen van een familielid een poging had ondernomen om hem meer religieuze gevoelens bij te brengen. Zonder succes. Het enige wat was veranderd, was dat hij sinds kort abonnee was geworden van Joods Actueel, een tweemaandelijks magazine dat eerlijker

rapporteerde over het Jodendom en Israël dan de grote dagbladen of de tv-zenders. Het was een eerste bescheiden poging om wat dichterbij zijn Joodse medemens te komen. Dan Meijer zuchtte diep. Was het niet dat plots een enkele zonnestraal door het raam achteraan zijn bureauruimte viel, hij zou gaan filosoferen over de zin van het bestaan. In de plaats trok hij het facturenboek opnieuw naar zich toe en begon erin te bladeren.

4. Mijn eerste echte opdracht

Ik vind van mezelf dat ik goed bezig ben. Peter geeft me alle vrijheid op voorwaarde dat ik de planning stipt respecteer en Joris is een vlotte collega die me de eerste weken met alles en nog wat heeft geholpen. Vanuit het Torentje op de hoek van de Leuvensestraat en de Campionlei waar de dienst Integratie is gevestigd mijn klanten bezoeken - zo moet ik de mensen noemen die we bijstaan - is gemakkelijk op wandelafstand te doen. Tot nog toe heb ik vooral administratieve opdrachten vervuld; paperassen helpen in orde brengen, informatie geven over wat de stad Vilvoorde voor een nieuwkomer kan betekenen, wijzen op het belang om aan allerlei activiteiten deel te nemen. Kortom, iedereen die het om gelijk welke reden moeilijk heeft, begeleiden en helpen, zelfs al is dat niet eenvoudig omdat we elkaar niet altijd goed verstaan. Zoals Peter me op mijn eerste werkdag heeft gewaarschuwd, communicatie is inderdaad een groot probleem. Maar met wat goede wil van beide kanten, niet onoverkomelijk. Ik doe die dingen niet met tegenzin, maar het zijn natuurlijk niet de moeilijke, uitdagende taken zoals Peter Desmedt die me op mijn eerste werkdag heeft geschilderd. Met iedere dag die voorbij gaat, groeit mijn honger naar lastiger werk. Eerlijk, ik verlang naar moeilijke klanten, naar situaties waarin ik meer dan een boodschapper kan zijn, waarin ik door écht te helpen, het verschil kan maken.

En eindelijk is het zover. Gisteren nam Peter een donkerrode, bollende map van een van zijn stapeltjes en stopte ze met een onmiskenbare grijns in mijn handen. 'Een familie erkende vluchtelingen uit Afghanistan. Fedasil heeft ze ons toegewezen. Sinds enkele dagen verblijven ze in een huurpand van het OCMW. In de map vind je alles over hen.' Natuurlijk reageerde ik enthousiast en opgewonden. In die mate dat hij het nodig vond mijn geestdrift te temperen. 'Denk je dat je er klaar voor bent? Dat je het aankunt? Want laat me je waarschuwen. Dit is geen gemakkelijke klus. Die mensen zijn maar pas in het land.' Ik hoorde wat hij zei, maar ook niet meer dan dat. Toen ma en pa naar Familie keken, heb ik het dossiertje op de sofa doorgenomen. Het beslaat een dertigtal pagina's waaronder slechte kopieën van Griekse officiële stukken met veel stempels waarop met de hand geschreven Engelse vertalingen staan. De documentenstroom verradt hoe de familie Abdoelgafoer, zo heet ze, in België verzeild is geraakt. Voor 1.500 dollar met een gammele vrachtwagen door Iran naar Turkije gesmokkeld. Vandaar met een overladen rubberboot de overtocht naar Griekenland gemaakt. Dan te voet via Macedonië en Servië in Hongarije gestrand. Daar brachten ze veel te lange maanden door in een opvangkamp om tenslotte in april 2017 met de trein via Oostenrijk door te reizen naar München. Duitsland was overduidelijk hun eindbestemming. Daar hebben ze het statuut van erkende vluchteling aangevraagd en gekregen, en vonden ze tenslotte een woning in een sociale wijk in Duisburg, in het

Ruhrgebied. Had Europa niet beslist erkende vluchtelingen over alle lidstaten te spreiden, dan was die familie wellicht nooit in België terecht gekomen. Maar dat is dus anders gelopen. Half september werden de Abdoelgafoers vriendelijk verzocht nog maar eens hun boeltje te pakken, kregen ze een gratis treinticket enkele reis naar België en moesten ze zich aanmelden bij Fedasil in Brussel. Daar beslisten ze dat Vilvoorde hun eindbestemming was. En dus zou ik met hen kennis maken om hen te helpen hier een nieuw leven op te bouwen.

Het huurhuis in de Olmenstraat is niet van recente datum, maar is goed onderhouden. Het lijkt alsof de ramen nog niet lang geleden zijn geschilderd. Als ik aanbel, valt me op dat de deurknop is vernieuwd; een stukje van de doorzichtige plastic beschermfolie is er nog niet afgehaald. Voor deze eerste echte opdracht heb ik me volgens de regels van de kunst gekleed: ruime lange broek, platte gesloten schoenen, een hemdje met daarover een hoog sluitende pull en een lange regenjas. Overigens niet overbodig op een herfstdag einde oktober. De deur wordt door een opgeschoten knaap geopend. Dat moet de oudste zoon zijn. Jabril is zijn naam, herinner ik me. Iemand heeft er in het dossier in het Engels naast geschreven dat die 'kracht van God' betekent. Hij is bijna vijftien.

'Yes?'

Ik kijk in twee donkere, achterdochtige ogen. 'Is je vader thuis?' Ik volg de standaardaanpak. Eerst Nederlands praten en dan pas

overschakelen op een andere taal, in mijn geval Frans of Engels. Hij trekt ostentatief zijn schouders op en blijft me argwanend aankijken alsof ik van een andere planeet kom. Achteraan hoor ik gestommel. De vader, Rafi, duwt zijn zoon ruw weg. Met de armen in zijn zij torent hij boven me uit, ook al omdat de drempel vrij hoog is en ik op de stoep sta.

'I am Fientje Willems, from the city of Vilvoorde. I am here to help you...' Terwijl ik uitleg wie ik ben reik ik hem de hand, maar die negeert hij straal. Verveeld, maar met dank aan mijn opleiding niet verrast, trek ik ze terug.

'I not speak English good,' zegt hij op een klagerig toontje.

'It is important. I am here to help you with your income. With money.' Het OCMW heeft afgezien van een borg, maar de huishuur van 250 euro moet wel betaald worden. Uit het dossier weet ik dat Rafi werkloos is - hoe zou het na al zijn omzwervingen anders kunnen - en dat hij het moet doen met een leefloon van nog geen 1.200 euro, plus het kindergeld voor Jabril en de beide dochters. Over extra geld spreken waarop ze recht kunnen hebben, opent - zoals me is geleerd - letterlijk de deur.

'You, come in...' Met een wijds gebaar nodigt hij me het huis in. Omdat hij de voordeur achter mij snel sluit, besef ik niet onmiddellijk dat ik midden in de living sta. Mijn ogen moeten even aan het donker wennen. Voor het raam langs de straat hebben ze enkele zware, zwarte doeken gespannen, zodat er nauwelijks licht binnenvalt. In de woonkamer is het

schemerdonker. Na enkele tellen onderscheid ik een oude vrouw met de benen onder zich op de sofa, terwijl Djamila, zijn echtgenote, aan tafel zit geflankeerd door haar dochters, kinderen van zes en acht jaar. Jabril staat bij de voordeur met de armen gekruist, alsof hij de wacht houdt. Ik doe enkele stappen richting Djamila en reik haar mijn rechterhand. Die drukt ze niet, maar neemt ze gewoon even in de hare om ze daarna als het ware terug te geven. Rare ervaring.

‘Can I sit here?’ Ik wijs naar een stoel rechtover de vrouwen.

‘Yes, you sit.’ Rafi neemt ook plaats in de enige nog lege stoel, aan het hoofdeinde. Ik weet dat de man vijfendertig is, maar hij ziet er minstens tien jaar ouder uit. Zijn pikzwarte haar begint hier en daar grijze plekken te vertonen, zijn door de zon geteisterde gezicht lijkt als perkament dat een keer te veel is bewerkt en zijn ogen... die zijn leeg. Die richten zich op jou, maar het is alsof ze door je heen kijken. Ik wend de blik af. Medeleven overstroomt mij. Maar wat kun je anders verwachten, gaat het door me heen. Dit zijn mensen die de halve wereld hebben afgereisd, die de zwaarste omstandigheden hebben moeten trotseren. Wie weet wat ze allemaal hebben meegemaakt, welke gruwelen ze hebben gezien... De vrouw op de sofa gaat verzitten. Dat moet de moeder van Rafi zijn, weet ik uit het dossier waar foto’s van de hele familie samen met hun vingerafdrukken in zijn opgenomen. De vrouw draagt een donkerblauw ruim kledingstuk en heeft veelkleurige plastic armbanden om. ‘Please stop me, if you do not understand me. Okay?’ Hij knikt. ‘I want to help you and